

Online zdroje pro světovou literaturu pro děti a mládež

Obsah kapitoly

Text kapitoly

Cíle

Po prostudování této kapitoly budete umět:

- Vyjmenovat nejvýznamnější představitele literatury pro děti a mládež německy mluvících zemí, Francie a Skandinávie.
- Charakterizovat jejich nejvýznamnější díla a žánrově je zařadit.
- Kriticky zhodnotit úroveň kvalitu informačních zdrojů dostupných na internetu.

Průvodce studiem

Tato kapitola přináší informace o vybraných autorech z německy mluvících zemí (Německo, Rakousko, Švýcarsko), Francie a Skandinávie.

Vzhledem k tomu, že se jedná o kurzy využití ICT ve výuce, je opora postavena právě na těchto zdrojích, které přinášejí mnohdy velmi aktuální informace. Zároveň je však nutné přijímat tyto informace obezřetně, s dostatečnou mírou kritického uvažování, neboť internetové zdroje jsou velmi proměnlivé a úroveň jejich kvality kolísá.

V závěru kapitoly najdete úkol, jehož splnění je jednou s podmínek absolvování studia.

1 Německy psaná literatura pro děti a mládež ↑

Pojmy k zapamatování

Klíčoví autoři: Cornelia Funke, Bratři Grimmové, Wilhelm Hauff, Henrich Hoffman, Erich Kastner, Karl May, Christian Morgenstern, Waldemar Bonsels, Wilhelm Busch, Thomas Brezina, Barbara Büchner, Erwin Moser, Jutta Treiber, Anita Siegfried.

1.1 Němečtí autoři ↑

Cornelia Funkeová (1958)

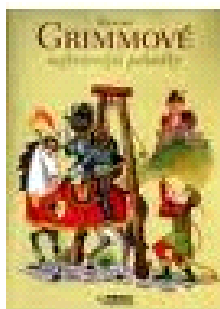
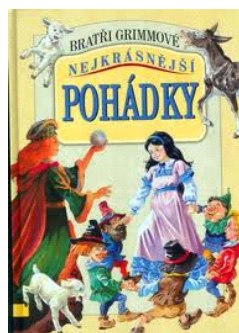
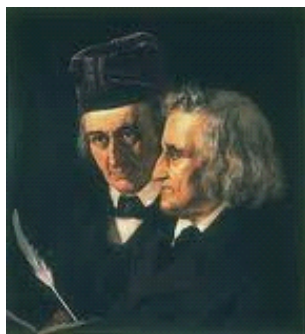
„Německá spisovatelka a ilustrátorka. Narodila se v Dorsten. Po získání učitelského diplomu a studiu grafiky pracuje jako ilustrátorka. Lásku ke knihám má už od dětství a proto se velmi rychle dostala od ilustrací ke psaní. Její knihy jsou plné nápadů a fantastických zvrátů a není divu, že získává jednu cenu za druhou. Je nazývána německou Rowlingovou a po roce 2000 se začaly její knihy objevovat v Americe i Evropě a získávají si čím dál větší ohlas u čtenářů.“

Celý článek [zde](#)

Další informace o autorce [zde](#), [zde](#) a [zde](#)

České překlady: Lovci strašidel na ledové stopě, Příšerky a jejich historky, Inkoustové srdce, Dračí jezdec, Pán zlodějů

Bratři Grimmové

„Bratři Grimmové byli sběrateli klasických lidových německých pohádek a mytologických příběhů. Slavnější z obou bratrů, Jacob Grimm (1785-1863), byl jedním z největších německých jazykovědců. Mladší Wilhelm Grimm (1786-1859) se zapsal do dějin jako spolupracovník svého staršího bratra...“

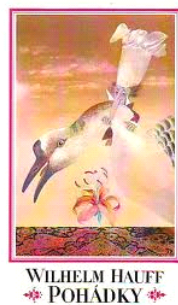
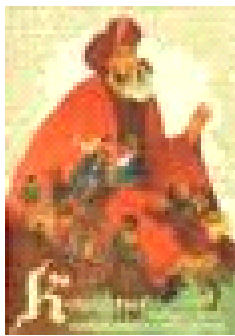
Celý článek [zde](#)

Další informace o autorech [zde](#)

Recenze a ukázky [zde](#)

České překlady: výběry pohádek

Wilhelm Hauff (1802-1827)

„Wilhelm Hauff byl německý romantický spisovatel, jehož tři almanachy autorských pohádek z let 1825-1827 patří k trvalým hodnotám světové literatury...“

Celý článek [zde](#)

České překlady: Karavana, Pohádka o malém Mukovi, Krejčík Labakan, Příběh o kalífovi, který se stal čápem

Heinrich Hoffman (1809-1894)

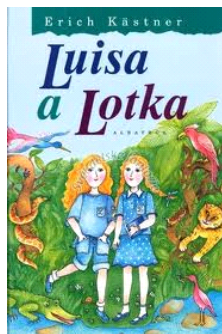
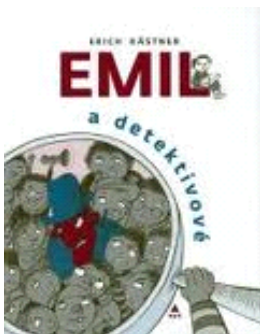
„Dílo německého lékaře, básníka a spisovatele Heinricha Hoffmanna je dnes vlastně neznámé. Nikdo už nezná ani jeho legendární a velmi populární knihu pro děti „Struwwelpeter“ (Střapatý Petr), která se kdysi kupovala jako poněkud drastický návod na výchovu velmi malých dětí a je zřejmě vůbec první moderní knihou, která pro ně byla pro ně cíleně napsána...“

Celý článek [zde](#)

Další informace o autorovi [zde](#) a [zde](#)

České překlady: Ježipetr

Erich Kästner (1899-1974)

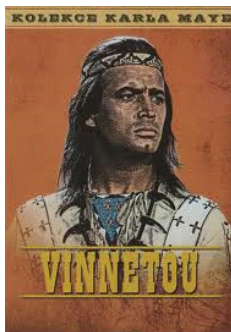
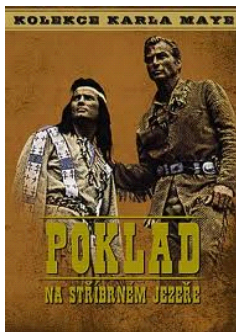
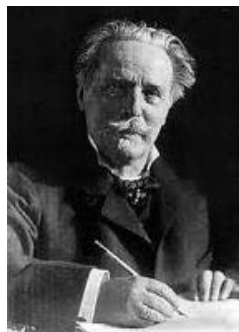
„Erich Kästner byl levicově a pacifisticky zaměřený novinář a prozaik, jeden z nejznámějších německých spisovatelů 20. století. Světovou proslulost získal zejména prostřednictvím svých děl z oblasti literatury pro děti, za která získal v roce 1960 Cenu Hanse Christiana Andersena. Mimoto se zabýval i poezií a pracoval pro rozhlas a televizi...“

Celý článek [zde](#)

Recenze a ukázky [zde](#), [zde](#) a [zde](#)

České překlady: Emil a detektivové, Luisa a Lotka, Třináctý měsíc, 35. květen, ...

Karl May (1842-1912)

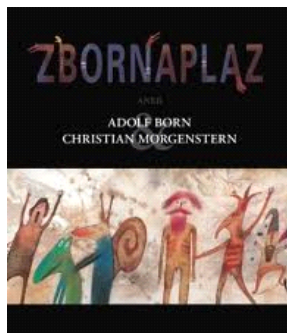
„Karl Friedrich May byl německý spisovatel převážně dobrodružných románů. Proslavil se zejména příběhy o indiánském náčelníku Vinnetouovi a zálesáku Old Shatterhandovi, známém také jako Kara ben Nemsí. Obliba jeho díla se obnovila v šedesátých letech dvacátého století, kdy podle něj bylo natočeno mnoho výpravných filmů...“

Celý článek [zde](#)

Další informace o autorovi [zde](#)

České překlady: Old Surehand, Vánoce, Vinnetou, Poklad na Stříbrném jezeře, Královna pouště, Ztracený syn, ...

Christian Morgenstern (1871-1914)

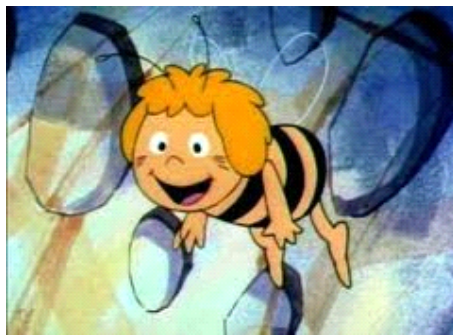
„Christian Otto Josef Wolfgang Morgenstern) byl německý básník, novinář a překladatel. Je považován za zakladatele německé nonsensové poezie. Morgenstern studoval dějiny umění a práva, zároveň se věnoval žurnalistice, poezii a překladatelství. Léčil se s tuberkulózou v mnoha sanatoriích, ale 31. března 1914 jí podlehl. Jeho prozaická díla vyšla péčí jeho ženy Margarety většinou až po jeho předčasně smrti. Za svého života se dočkal velmi malého uznání...“

Celý článek [zde](#)

Recenze a ukázky zde: [1](#) [2](#) [3](#) [4](#)

České překlady: Zbornaplaz, aneb, Adolf Born & Christian Morgenstern, Estetická lasička, Ferda Páv a všelijaká zvířata, Slova k pousmání, Šibeniční písně, Noční rybí zpěv, ...

Waldemar Bonsels (1880-1952)

Německý prozaik a básník; největšího literárního úspěchu dosáhl dílem Včelka Mája a její dobrodružství, které se záhy stalo čtenářským bestsellerem, bylo přeloženo do zhruba 30 jazyků a 1975 zfilmováno.

Další informace o autorovi [zde](#)

České překlady: Dobrodružství včelky Máji, Indická cesta, ...

Wilhelm Busch (1832-1908)

Z autorovy rozsáhlé a mnohostranné tvorby dosáhly největší popularity obrázkové příběhy, které sám nakreslil a opatřil veršovaným textem. Do této linie jeho tvorby patří i nejznámější autorovo dílo Max a Mořic.

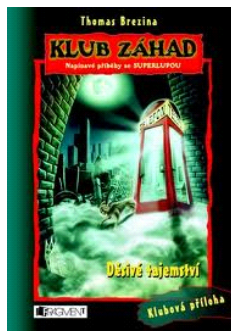
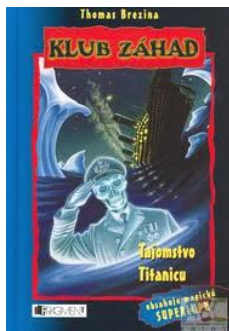
Další informace o autorovi [zde](#) a [zde](#)

Recenze a ukázky [zde](#)

České překlady: Max a Mořic, Život bez všedních dnů, Žerty, šprýmy - taškařiny, ...

1.2 Rakouští autoři ↑

Thomas Brezina (1963)

„Thomas Brezina je rakouský spisovatel a televizní moderátor programů pro mládež. Narodil se ve Vídni, v současnosti však bydlí a pracuje v Londýně. Už v osmi letech se pokusil napsat knížku (30 stránek), v patnácti napsal 5 televizních scénářů a vyhrál s nimi Velkou rakouskou cenu pro mládež, po maturitě na gymnáziu začal

studovat zvěrolékařství a vědu a velmi pracoval pro televizi, od roku 1989 píše knížky (napsal jich více jako sto a byly přeloženy do dvaceti osmi jazyků), píše také pro divadlo, vymýšlí hry na CD-ROMy a jako vyslanec UNICEF se zasazuje o práva mládeže.“

Celý článek [zde](#)

Další informace o autorovi [zde](#)

Recenze a ukázky [zde](#) a [zde](#)

České překlady: Když zavyje pes ze záhrobí, Nestvůra z Dračího jezera, Kluk ze záhrobí, Ségry a potrhlá stařenka, ...

Barbara Büchnerová (1950)

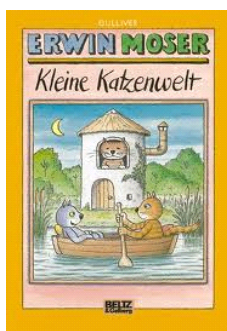
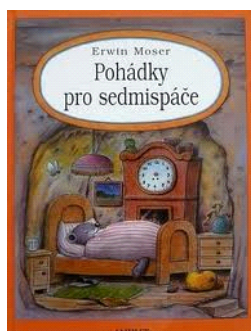
„Barbara Büchnerová je rakouská prozaička, autorka románů pro dospělé a mládež. Barbara Büchnerová pracovala původně jako novinářka, od roku 1986 se věnuje výlučně psaní prózy. Zkušenosti z novinářské činnosti uplatňuje zejména v dílech z oblasti literatury faktu...“

Celý článek [zde](#)

Recenze a ukázky [zde](#)

České překlady: Tajemství hory Mordýř, Co máme vědět o sektách, Černá truhla

Erwin Moser (1954)

Rakouský ilustrátor a prozaik, autor dětských pohádkových knih založených na úzkém propojení textu a ilustrace: Pohádky pro sedmispáče.

Další informace o autorovi [zde](#)

Recenze a ukázky [zde](#)

České překlady: Pohádky pro sedmispáče, O třech súvičkách a jiných zvířátkách

Jutta Treiberová (1949)

Rakouská prozaička, básnířka, autorka rozhlasových her. Hlavní oblast jejího zájmu představují romány pro mládež, ve kterých se jí daří překonávat konvence tohoto žánru: díla jsou napsána působivým, ale nepodbíživým způsobem. Autorka je nositelkou řady literárních ocenění. Mezi nejúspěšnější díla patří román: *Modré jezero je dnes zelené*.

Další informace o autorce [zde](#) a [zde](#)

Recenze a ukázky [zde](#) a [zde](#)

České překlady: *Pokoj s vyhlídkou*, *Dokud cikády spí*, *Modré jezero je dnes zelené*

1.3 Švýcarští autoři ↑

Anita Siegfriedová (1948)

„Anita Siegfriedová je současná německy píšící švýcarská autorka, hlavně prózy pro děti a mládež. Anita Siegfriedová vystudovala na univerzitě archeologii a dějiny umění. Po ukončení studia se věnovala odborné a populárně vědecké činnosti. Publikovala ve vědeckých časopisech a několik let žila a pracovala v zahraničí. Dnes žije a pracuje v Curychu. Spisovatelkou z povolání se stala v roce 1994.“

Celý článek [zde](#)

Další informace o autorce [zde](#), [zde](#) a [zde](#)

České překlady: *Modrý šál*

Literatura

DOROVSKÝ, I. - ŘEŘICHOVÁ, V. aj. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež I. Zahraniční autoři*. Praha: Libri, 2007. 847 s. ISBN 978-80-7277-314-5.

ŘEŘICHOVÁ, V. - DOROVSKÝ, I. *Autoři světové literatury pro děti a mládež*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2007. CD-ROM.

ŠUBRTOVÁ, M. *Kapitoly ze světové literatury pro mládež I*. Brno: CERM, 1998. 16 s. ISBN 80-7204-072-3.

ŠUBRTOVÁ, M. *Kapitoly ze světové literatury pro mládež II*. Brno: CERM, 1998. 16 s. ISBN 80-7204-093-6.

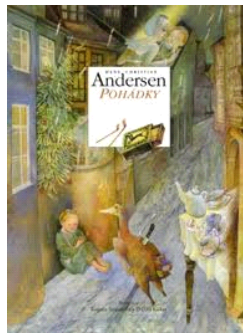
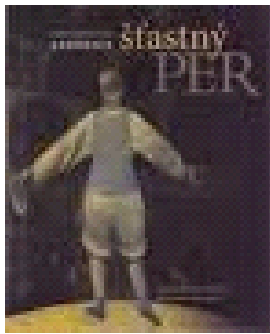
2 Skandinávská literatura ↑

Pojmy k zapamatování

Klíčová autoři: Hans Christian Andersen, Astrid Lindgrenová, Tove Janssonová

Hans Christian Andersen (1805-1875)

„Hans Christian Andersen byl slavný dánský spisovatel, který se do dějin zapsal jako jeden z největších světových pohádkářů. Kromě svých 156 pohádek (nejznámější jsou např. Malá mořská víla, Princezna na hrášku, Císařovy nové šaty...) napsal několik románů (např. dosud čtená autobiografie Pohádka mého života) a ne příliš úspěšných básnických sbírek a divadelních her...“

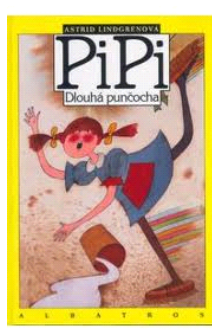
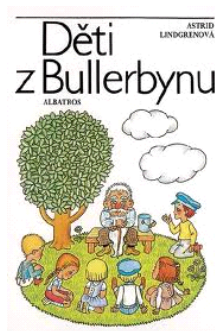
Celý článek [zde](#)

Další informace o autorovi zde: [1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#)

Recenze a ukázky [zde](#), [zde](#) a [zde](#)

České překlady: výběry pohádek

Astrid Lindgrenová (1907-2002)

„Je nejčtenější švédskou autorkou současnosti. Její knihy byly přeloženy do více jak 80 jazyků a vydány ve více jak 100 zemích. Počet vydaných výtisků jde do desítek miliónů. Nejednou si však vysloužila kritiku, že svými knihami kazí děti. Všechny své knihy napsala těsnopisem. Nikdy jí nebyla udělena Nobelova cena za literaturu, ale několikrát byla zvolena nejpopulárnější osobou ve Švédsku a získala dlouhou řadu významných ocenění a čestných doktorátů na nejrozličnějších místech na světě. Nejvyšší známkou a oceněním kvality její tvorby je však zajisté fakt, že dodnes děti její knihy milují...“

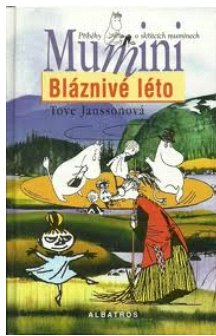
Celý článek [zde](#)

Další informace o autorce zde: [1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#)

Recenze a ukázky [zde](#) a [zde](#)

České překlady: Děti z Bullerbynu, Ronja, dcera loupežníka, Bratři Lvi srdce, Cesty hada na skále, Čmeláčí med, Pipi Dlouhá punčocha, Detektiv Kalle má podezření, ...

Tove Janssonová (1914-2001)

„Tove Marika Jansson byla finská spisovatelka (píšící švédsky), malířka, ilustrátorka a autorka komiksů. Jejím nejslavnějším dílem jsou knihy o skřítcích mumincích a jejich přátelích...”

Celý článek [zde](#)

Další informace o autorce zde: [1](#) [2](#) [3](#) [4](#)

Recenze a ukázky [zde](#) a [zde](#)

České překlady: knihy o mumincích, Dcera sochaře, Čarodějův klobouk, Pozdě v listopadu, Neviditelné dítě a jiné příběhy, ...

Literatura

DOROVSKÝ, I. - ŘEŘICHOVÁ, V. aj. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež I. Zahraniční autoři*. Praha: Libri, 2007. 847 s. ISBN 978-80-7277-314-5.

HARTLOVÁ, D. et al. *Slovník severovýchodních spisovatelů*. Praha: Libri, 2004. 535 s. ISBN 80-7277-260-0.

HUMPÁL, M. - KADEČKOVÁ, H. - PARENTE-ČAPKOVÁ, V. *Moderní skandinávské literatury 1870-2000*. Praha: Karolinum, 2006. 470 s. ISBN 80-246-1174-0.

ŘEŘICHOVÁ, V. - DOROVSKÝ, I. *Autoři světové literatury pro děti a mládež*. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2007. CD-ROM.

ŠUBRTOVÁ, M. *Kapitoly ze světové literatury pro mládež I*. Brno: CERM, 1998. 16 s. ISBN 80-7204-072-3.

ŠUBRTOVÁ, M. *Kapitoly ze světové literatury pro mládež II*. Brno: CERM, 1998. 16 s. ISBN 80-7204-093-6.

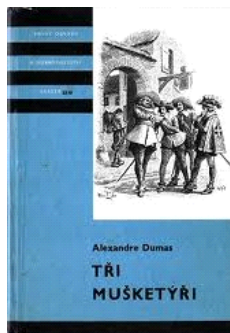
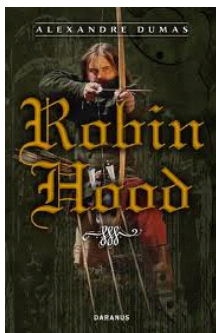
3 Francouzsky píšící autoři ↑

Pojmy k zapamatování

Klíčoví autoři: Alexandre Dumas starší, Jean De La Fontaine, Perrault Charles, Antone De Saint-Exupéry, Jules Verne

Alexandre Dumas starší (1802-1870)

„Alexandre Dumas byl čelný francouzský prozaik a dramatik období romantismu. Proslavil se především historickými dobrodružnými romány. Mnoho jeho děl bylo několikrát zfilmováno...“

Celý článek [zde](#)

Další informace o autorovi [zde](#)

Recenze a ukázky [zde](#)

České překlady: Hrabě Monte Christo, Tři mušketýři, Robin Hood, Královna Margot, ...

Jean De La Fontaine (1621-1695)

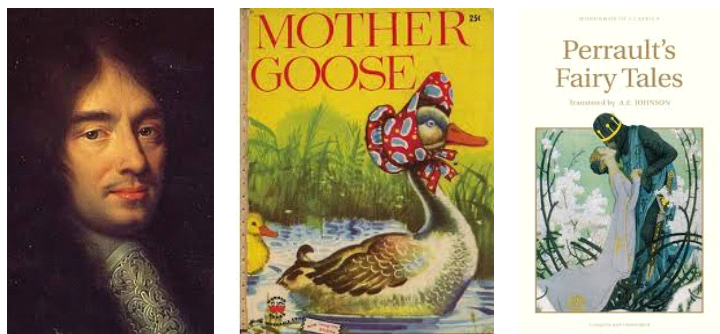
„Jean de La Fontaine byl francouzský bajkař a básník. Studoval na koleji v Château-Thierry, kde se skvěle naučil latinu, ale, ať už tomu bylo z nedbalosti nebo z lenivosti, poněkud opomínal řečtinu. Později litoval, protože veškeré staré texty musel číst pouze v latinském překladu...“

Celý článek [zde](#)

Recenze a ukázky [zde](#)

České překlady: výbory bajek

Charles Perrault (1628-1703)

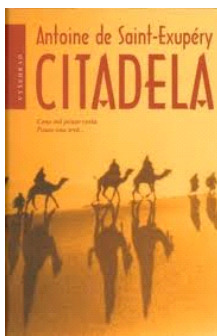

„Charles Perrault byl jeden z nejstarších pohádkářů, národností Francouz. Charles Perrault se narodil v Paříži (kde také zemřel). V roce 1651 dostudoval práva a v roce 1658 se stal pod ochranou Colberta prvním komisařem Ludvíka XIV. Roku 1671 byl přijat do Francouzské akademie a v roce 1673 se stává jejím knihovníkem. Roku 1672 se oženil s Marií Guichon, s níž měl jednu dceru a tři syny. Jeho žena umírá o šest let později v Paříži. Jeho nejznámější knihou jsou Pohádky matky husy ilustrované Gustavem Dorém...“

Celý článek [zde](#)

Recenze a ukázky [zde](#) a [zde](#)

Antone De Saint-Exupéry (1900-1944)

„Antoine Marie Roger de Saint-Exupéry byl francouzský spisovatel, letec, často je považován také za filosofa a humanistu. Mezi jeho nejznámější díla patří Země lidí, Citadela nebo Malý princ...“

Celý článek [zde](#)

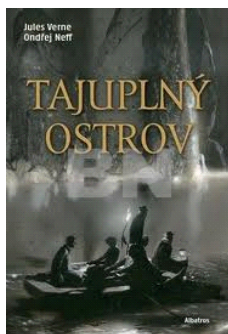
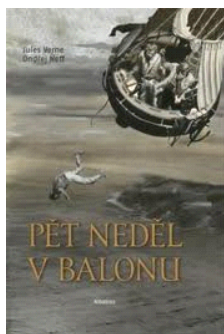
Další informace o autorovi [zde](#), [zde](#) a [zde](#)

Recenze a ukázky zde: [1](#) [2](#) [3](#) [4](#)

Plný text Malého prince a Citadely [zde](#) a [zde](#)

České překlady: Malý princ, Citadela, Noční let, Země lidí, Válečný pilot, ...

Jules Verne (1828-1905)

„Když slyšíme jeho jméno, hned se nám v mysli vybaví některý z jeho světoznámých románů. V roce 1872 selhal jeho pokus dostat se mezi takzvané Nesmrtelné - stát se členem Francouzské akademie. Akademici udělili jeho dílu výroční cenu, ale "obyčejného autora knih pro děti" mezi sebe nepustili. O sto let později byl Jules Verne nejpřekládanějším autorem krásné literatury na světě...“

Celý článek [zde](#)

Další informace o autorovi zde: [1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#)

Recenze a ukázky [zde](#) a [zde](#)

České překlady: 20 000 mil pod mořem, Cesta do středu Země, Cesta kolem světa za 80 dní, Pět neděl v balonu, Patnáctiletý kapitán, Vynález zkázy, Děti kapitána Granta, ...

Literatura

DOROVSKÝ, I. - ŘEŘICHOVÁ, V. aj. *Slovník autorů literatury pro děti a mládež I. Zahraniční autoři*. Praha: Libri, 2007. 847 s. ISBN 978-80-7277-314-5.

FISCHER, J. O. *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století*, I-III. Praha: Academia, 1966-79. ISBN neuvedeno.

FRYČER, J. a kol. *Slovník francouzsky píšících spisovatelů*. Praha: Libri, 2002. 760 s. ISBN 80-7277-130-2.

ŠUBRTOVÁ, M. *Kapitoly ze světové literatury pro mládež I*. Brno: CERM, 1998. 16 s. ISBN 80-7204-072-3.

ŠUBRTOVÁ, M. *Kapitoly ze světové literatury pro mládež II*. Brno: CERM, 1998. 16 s. ISBN 80-7204-093-6.

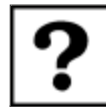
Shrnutí

V této kapitole jste se seznámili s nejvýznamnějšími autory literatury pro děti a mládež z německy mluvících zemí (Německo, Rakousko, Švýcarsko), Skandinávie a francouzsky píšícími autory.

Na základě nových vědomostí a dovedností přistupte k úkolu, který následuje na konci kapitoly.

Kontrolní otázky a úkoly

1. Vytvoření powerpointové prezentace k výuce na základní škole. Zpracujte kompletní představení vybraného autora, díla a ukázky. To vše doplnit dle možností obrázky, audio či videoukázkami. Prezentace bude mít tyto náležitosti:
 - a) Představení autora, charakteristika tvorby, přehled díla, zajímavosti, literární kritika...
 - b) Představení díla, z něž je vybraná ukázka.
 - c) Ukázka a její interpretace. Otázky pro žáky za textem ukázky.
 - d) Možné využití mezipředmětových vztahů.

Splněný úkol zašlete mailem na adresu jana.sladova@upol.cz. Do předmětu zprávy uveďte Prezentace LDM a prezentaci uloženou v příloze nazvěte svým příjmením (bez diakritiky). Minimální rozsah prezentace: 8 snímků.